

Nr 17.

Av herr Olsson i Gävle m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ett verksamt understödjande av kolonister å kronoparker.

Den kolonisationsverksamhet, som under de senaste åren pågått å de norrländska kronoparkerna, torde från alla håll omfattas med sympati och intresse. Riksdagen har för ändamålet anslagit miljoner kronor för att få myrmarkerna uppodlade, och för staten har ju kolonisationen även haft den betydelsefulla uppgiften att skaffa arbetskraft för kronoskogarnas rationella vård och utnyttjande.

Det synes oss sålunda vara av en oerhörd betydelse att denna kolonisationsverksamhet icke misslyckas.

Men för den, som besökt några av kolonisationsområdena, står det också klart, vilka svårigheter kolonisterna ha att dragas med. Som bekant bygger kolonisationsnämnden en lägenhet om ett rum och kök, varav köket helt iordningställes, under det rummet saknar både golv och tak, när kolonisten inflyttar. Dessutom uppföres och iordningställes en ladugård. Kontraktet med kolonisten gäller i femton år, och enligt detsamma skall kolonisten ha samtliga byggnader fullbordade inom 10 år. Inom 5 år skall en hektar jord vara uppodlad. Kolonisten har lägenheten fritt i 5 år, varefter arrendeavgift erlägges. Efter 10 år kan kolonisten få köpa lägenheten.

Det bör bemärkas, att innehavaren av de mindre kolonaten i allmänhet äro *skogsarbetare*, som sålunda i första hand äro hänvisade skaffa sig och sin familj uppehälle genom arbete i skogen. Först därefter ha de möjlighet att på sin lediga tid ägna sig åt arbetet att dels fullborda byggnaderna, dels bryta upp och odla jorden. Läget har ytterligare försvårats i följd på de kolonatområden, där staten inställt alla skogsdrivningar, och kolonisterna därigenom berövats sina försörjningsmöjligheter.

Det synes oss, som om staten nedlagt så mycket pengar på denna verksamhet, och att dess värde för kronoskogarnas skötsel är så betydelsefull, att den inte får spolieras. Men få icke kolonisterna den hjälp av stats-

makterna, som erfordras för att de skola kunna draga sig fram i sin nybyggargärning, så föreligger alldeles uppenbart den faran, att de, när de fem fria åren gått till ända, nödgas lämna kolonaten. Dessa kunna då visserligen utlämnas till andra, som få genomgå samma svårigheter, men så kommer hela statens kolonisationsverksamhet i vanrykte.

Den, som talat med dessa kolonister, vet dock, att de besjålas av tanken att få fullfölja sin gärning, att uppe på vidderna bryta mark och sätta den i kultur för att där kunna skapa bärning åt sig och de sina. Därför tveka vi icke att uttala, att det måste vara statsmakternas plikt att på allt sätt stödja dem.

Vid ett sammanträde, som den 13 november 1921 hölls med de 25 kolonisterna å Hamra kronopark i Gävleborgs län, framhölls, att de saknade alla möjligheter att inköpa redskap, gödningsämnen m. fl. nödvändighetsvaror för arbetet i jorden, liksom de saknade medel för underhåll av vägar. Man framförde den tanken, att statsmakterna skulle hjälpa dem genom att avsätta medel till en fond för varje kolonisationsområde, varav avkastningen skulle användas som stöd för kolonisterna. Man svävade icke i okunnighet om att deras lånebehov skulle kunna tillfredsställas hos redan befintliga fonder, men man ansåg sig icke kunna bära den ränta, som där kräves.

Enligt Hamra-kolonisternas mening skulle en fond å en miljon kronor bildas. Under de första 15 åren skulle hela ränteavkastningen användas till kolonisternas och kronotorparnas gagn. Därefter skulle endast hälften av räntan användas för detta ändamål, under det andra hälften skulle gå till statsverket, som sålunda efter c:a 45 år från fondens bildande skulle ha återfått hela det avsatta kapitalet och ändock ha fondkapitalet kvar med dess fortsatta halva ränteavkastning. Den del av ränteavkastningen, som skulle gå till hjälp åt kolonister och kronotorparna, skulle användas till odlingar och dikningar, inköp av utsäden, jordbruksredskap m. m., färdigbyggande av lägenheterna, förbättrande av utfartsvägar, deltagande i småbrukarkurser och dylikt. Fondens förvaltning skulle handhas av länsstyrelsen i de län, där koloniområdena äro belägna, och fondens styrelse skulle lämpligast kunna utses av länsstyrelsen. I styrelsen borde givet beredas plats för representanter för kolonisterna.

Detta är nu endast ett uppslag. måhända kan det finnas andra ännu mera verksamma och för saken gagnande. Vår bestämda uppfattning är, att denna fråga är av den betydelse, att den förtjänar underkastas en allvarlig och allsidig utredning. Vad statsmakterna kunna göra för att på ett verkligt sätt understödja Norrlands kolonister, skall säkerligen ge igen sig många gånger om. I den utredning vi föreslå bör även få deltaga någon representant för kolonisterna.

På grund av vad här anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning och förslag om, på vad sätt statsmakterna kunna på ett verksamt sätt understödja kolonisterna på kronoparkerna.

Stockholm den 17 januari 1922.

Adolv Olsson.
Gävle.

P. Granath.

Ernst Lindley.

C. O. Johansson.
Sollefteå.

Herman Norling.
Lesjöfors.

Viktor Öhman. *Aug. Sävström.* *Ivar Vennerström.*
